

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sămbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Un nou războiu.

Sibiu, 13 Iunie n.

Din Londra vine știrea telegrafică, cumcă conferința de pace și a terminat lucrările și că toți delegații au plecat acasă; iar din Sofia și Belgrad vin știri, că războiul e inevitabil între Sârbia și Bulgaria. Un războiu e terminat deci, iar altul e în izbucnire. Și acest nou războiu nu se va mai purta între creștini și păgâni, pentru eliberarea celor din țări, ci între frați, între aliații de ieri, pe temă, că oare unii din creștinii eliberați din jugul turcesc în care jug nou se fie băgați: în cel sârbesc, ori în cel bulgăresc?

E vorba de împărțirea teritoriului cucerit dela Turci. Atât Sârbia, cât și Grecia, a intrat pe vremea când trupele bulgare erau toate concentrate la Adrianopol și la Cea-talgea și țineau piept trupelor turcești, mai adânc în Macedonia decât le fusese înțelegerea, și au ocupat și teritoriu, care în înțelesul contractului legat între guvernele statelor aliate balcanice, înainte de începerea războiului cu Turcii, era destinat să fie al Bulgariei, iar acum nu vreau să-l cedeze Bulgariei.

Cei din Sârbia și cei din Grecia zic așa: *Noi* am cucerit teritoriul, al nostru este. Iar cei din Bulgaria răspund așa: Adevărat, că l-ați cucerit, dar numai pentru că *noi* am ținut în loc trupele turcești la Cea-talgea și pe alte locuri.

Dreptate pot să aibă și unii și alții. Cum însă dreptatea numai una poate se fie, nu două, alții vor trebui se o caute, diplomați, ori apoi ea va trebui se fie căutată cu ajutorul armelor.

Lucrurile au ajuns atât de departe, încât astăzi stăm mai aproape de eventualitatea din urmă, decât de cea dintâi. Sârbia a trimis notă Bulgariei, cerând în ea revisuirea contractului legat înainte de înce-

perea războiului cu privire la împărțirea Turciei europene, iar Bulgaria a refuzat cererea aceasta. Guvernul sârbesc a compus apoi un ultimatum, pe care-l va trimite poate astăzi Bulgariei, iar Bulgarii vor răspunde la ultimatum cu puștile și cu tunurile, — dacă cumva nu vor reveni la sentimente mai bune și unii și alții, în urma telegramelor pe care a trimis-o țarul Rusiei, atât la Sofia cât și la Belgrad, indemnându-i și pe unii și pe alții să se înțeleagă pe cale pacifică și se evite cu orice preț războiul dintre frați.

*

Privirile Europei însă, ale diplomaților ei, nu sunt îndreptate atât de mult spre aceste două state balcanice, până eri aliate, iar astăzi in-duşmănte, cât mai ales spre România, care a sevărsit acum un act de cea mai înaltă prudență politică. A trimis adevărat notă tuturor puterilor mari, comunicându-le, că în cazul unui nou războiu în Balcani ea nu-și va mai putea păstra neutralitatea, ci va intra și ea în acțiune, amăsurat intereselor sale proprii. Prin aceasta România se emancipează de sub tutela puterilor mari, și mai ales de sub a triplei alianțe. Iși decretează independența desăvârșită, declarând categoric, că nu va mai sta cu mâ-nile încrucișate în cazul unor complicațiuni noi în Balcani.

Acesta e răspunsul cel mai potrivit care se putea da puterilor mari pentru atitudinea lor față de România. Prin neamestecarea statului român în războiul contra Turciei s'a împedecat războiul cel mare european, care ar fi pricinuit pierderi enorme tuturor statelor din Europa. Și pentru acest serviciu imens de mare, făcut Europei, cu ce a fost recompensată România din partea diplomației europene? Cu un petec de pământ din jurul Silistrei! Și cu ce le-au remunerat Românii Bulgarii atitudinea lor neutrală, care le-au făcut posibile învingerile fru-

moase în luptele cu Turcii? Cu vorbe de ocară și cu amenințarea, că nu numai că nu le dau Silistra, dar le iau și Dobrogea!

Când deci se vor afla față în față trupele bulgărești cu cele sâr-bești, și România cu armata ei bine disciplinată și bine echipată se va pune eventual pe partea Sârbiei, cum se spune că ar avea de gând să facă: va înțelege, atât domnul Dr. Daneff, cât și ceilalți Bulgari nerecunoscători, că zeu, nu au lucrat înțeleptesce atunci când au bruscat pe Români și nu le-au împlinit dorințele, acordându-le de bună voe aceea ce au cerut, pe acei Români, cari acum le-ar putea fi de mare folos. Pentru că atâta va înțelege ori și care zarzavagiu din Bulgaria, că dacă România se pune pe partea Sârbiei, Bulgaria e perdută!

Înțelepțește a lucrat deci guvernul român, când și-a rezervat în fața unui nou războiu libertatea de acțiune, pe care sigur că o va folosi așa cum cer interesele României, fără a mai ține cont de interesele Europei, de pacea europeană, de interesele altora, cari nici ei nu au ținut cont de interesele României, atunci când datori erau să facă acest lucru.

Din parlament. Dieta a ținut ședință Mercuri și ieri, Joi. Deputații din opoziția unită maghiară n'au participat la ele. În ședința de ieri s'a prezentat dietei noul guvern, presădat de contele Tisza. A fost primit cu aclamații și aplauze. Contele Tisza și-a desfășurat programul de muncă, care culminează în următoarele: statificarea administrației, înțelegerea cu Croații și cu naționalitățile din patrie, revisuirea legii despre libertatea de presă și dezvoltarea treptată a instrucției populare. A vorbit apoi deputatul naționalist român Dr. Teodor Mihali, declarând că nu'l mulțumește programul guvernului, fiindcă nu se cuprinde în el nici o promisiune concretă, care ar putea să mulțumească naționalitățile. Asupra ambelor vorbiri vom reveni. În ședința de astăzi a dietei se va alege presidentul camerei.

din urmă din viața lui Ioan cavalier de Pușcariu, cu descrierea boalei, morții și a înmormântării acestuia. Cartea e împodobită și cu două chipuri, cari înfățișează pe Ioan cavalier de Pușcariu când era mai tânăr și pe la apusul vieții sale.

Prefața cărții a scris-o P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, spunând în ea următoarele:

„Între manuscrisele rămase după răposatul Ioan cavalier de Pușcariu s'a aflat unul intitulat: „Notițe despre întâmplările contemporane”, ce era pregătit a se da în tipar; acest manuscris, care s'ar putea numi și *Memoriu* despre fapte și întâmplări la Români din Ardeal și Ungaria, în viața politică, bisericească, culturală și socială, dela 1848 încoace, — scoate la iveală întâmplări și episoade necunoscute, iar la alte cunoscute, dar rămase până astăzi nu deplin înțelese, dă explicații prețioase. Întâmplările prezentate în acest manuscris sunt pentru generațiunile mai nouă cu atât mai interesante și instructive, cu cât ele sunt scrise și apreciate de un bărbat competent, care a fost martor al timpului, factor și împreună lucrător la cele mai multe din ele.

La început premerge în manuscris o scurtă autobiografie a autorului, care nu poate fi fără orice interes, știut fiind, că Ioan cavalier de Pușcariu, prin activitatea sa mănăsoară pe toate terenele vieții publice, prin zelul și căldura inimii sale pentru

Sfințirea bisericii din Vârșeț.

Cuvântarea pe care a rostit-o Preasfinția Sa, Episcopul Dr. Miron E. Cristea al Caransebeșului, cu ocaziunea sfințirii bisericii gr.-ort. române din Vârșeț, Joi, în 23 Maiu vechiu, a fost de următorul cuprins:

„Când ești din Egipt Israel....., din mijlocul unui popor străin, Iudeii făcându-și-au altarul lor Israel stăpânirea sa.....

Și atunci de bucurie:
Munții saltară ca berbecii,
Colinele ca miei.”

(Ps. CXIII. 1—4.)

Un moment de însemnătate istorică nu numai pentru Români din acest oraș și din acest mănăstir binecuvântat ținut, nu numai pentru toți credincioșii din eparhia Caransebeșului, ci peste tot pentru întreaga mitropolie ortodoxă română din patrie, prăznuim astăzi aici, în orașul Vârșeț, când sfințim și predăm întreitei sale misiuni — creștinești, patriotice și românești — această sfințită biserică, unde mai înainte n'am avut nici parohie, nici biserică românească, ci credincioșii și cu ei mari interese vitale ale neamului ni s'au pierdut în marea străin-zimului.

Accentuez moment istoric, pentru că în urma împrejurărilor — între cari au răsărit aceste nouă scumpe ziduri pe acest teritoriu de frunte din centrul orașului — această biserică este menită să fie nu numai un loc de închinare și de rugăciune pentru credincioșii parohiei române înființate la 1912, ci și o strajă, o sentinelă neadormită a legii noastre strămoșești cu toate tradițiunile trecutului ei, plin de lupte și de suferințe și un sfânt simbol, care cu tărie să mărturisească tuturor, cumcă și'n membrele cele mai răsfăte și mai extreme dela marginea mitropoliei noastre naționale s'a deșteptat cu elementară putere conștiința ortodoxismului român, creându-și acest așezământ de manifestare a propriei sale vieți sufletești și dovedind lumii și prin acest caz, că iubirea poporului nostru pentru legea sa creștinească îmbrăcată în haina limbei sale naționale poate fi înăbușită pe un timp mai scurt sau mai lung, dară de stins nu se stinge, căci focul ei sacru arde latent sub spuza nădejdi de-a se aprinde spre o nouă viață.

Grandioasele manifestațiuni din jurul acestei sfințiri, afluența atâtor mii de credincioși, nu numai din loc și jur, ci și din cele mai mari depărtări, cum n'am mai văzut niciodată — deși am sfințit multe biserici, atât ca călugăr simplu, cât și ca dignitar bisericesc și arhieru — cu un cuvânt, toate câte le-ați văzut și cari nu se pot descrie, ci trebuie văzute ca să înțelegi deplin impulsul și rostul lor: toate acestea sunt cele mai grăitoare și mai convin-

promovarea cauzelor naționale, bisericești și culturale, s'a ridicat între personagile cele mai marcante ale timpului său. La această parte am aflat de bine a face la finea cărții un adaus despre anii din urmă ai vieții sale petrecute în retragere la moșia sa în Bran, precum și despre moartea sa și celelalte ce au urmat.

Considerând însemnătatea istorică a acestei scrieri, m'am temut a nu lipsi dela o datorință a mea, ca frate al autorului și executor testamentar pentru rămasul dănsului, dacă nu aș da în tipar acest op; de aceea încredințat, că prin scoaterea lui la lumină voi face un serviciu bun istoriografiei române, m'am decis a lua asupra-mi sarcina tipăririi lui.

În speranță, că cartea aceasta își va atinge scopul, o recomand spre binevoitoare primire cărturarilor români de toate stările, rugându-i a fi iertători față de autor, dacă cetindu-o vor afla în ea și unele scăderi sau erori.”

Recomandăm și noi cartea cu căldură, tuturor celor ce poartă interes față de trecutul nostru mai apropiat. Are să le fie de folos și să le ofere o lectură plăcută și interesantă. Cartea se poate comanda dela librăria arhidiecezană din Sibiu.

FOIȘOARĂ.

O carte nouă de valoare.

„Notițe despre întâmplările contemporane” de Ioan cavalier de Pușcariu. Sibiu 1913. Tiparul tipografiei arhidiecezane. Prețul 3 co oane exemplarul broșat.

Fericitul în Domnul, Ioan cavalier de Pușcariu, care în viața a dezvoltat o activitate extraordinară, pe toate terenele vieții noastre publice, s'a îngrijit, ca lumea literară să guste și după moartea sa câteva produse ale minții sale luminate și ale inimii sale calde românești. A lăsat adevărat în urma sa mai multe manuscrise interesante și de preț, a căror aranjare și scoatere din tipar a luat-o asupra sa fratele regretatului defunct, Preacuviosia Sa Dr. Ilarion Pușcariu, Arhimandrit și vicariu arhiepiscopesc în Sibiu.

Prima carte a cavalerului Ioan de Pușcariu, tipărită după moartea sa, și eșită zilele trecute din tipar, este aceea care poartă titlul de sus: „Notițe despre întâmplările contemporane”. Se afla în cartea aceasta de 220 pagini însemnări interesante, făcute de omul, care a luat parte la toate evenimentele mai însemnate din viața noastră publică, perândate dela anul 1848 încoace, însemnările omului, care trecând prin lume a studiat

lumea și oamenii din ea, și și-a format judecata sa, dreaptă și înțeleaptă, asupra celor văzute și experiate.

Cartea se începe cu o autobiografie, cu însemnările biografice ale autorului, apoi conține capitule următoare: *Episode politice contemporane*. Aduarea națională din 3/15 Maiu 1848. Mișcările politice în România. Kossuth contra Habsburg. Refugiarea în România. Reocuparea Ardealului. Absolutismul nemțesc. Organizarea absolutismului. Birocratismul lui Bach. Devaluarea absolutismului. Diploma din 20 Octomvrie 1860 și patenta din 26 Februarie 1861. Cancelarul ard. Br. Kemény. Dezvoltarea ulterioară până la căderea cancelarului, Br. Kemény. Cancelarul Nádasdy. Dieta din Sibiu 1863-1864. Căderea provisorului Smerling-ian. Dieta din Cluj în anul 1865. Pregătirea pentru dieta de încoronare din Pesta. Dieta de încoronare. Epilogul dietei de încoronare. Bisericele greco-române și Fundațiunea Gozsd.

Se vorbește deci în cartea aceasta despre atâtea evenimente mari și însemnate, asupra cărora nime nu e atât de competent aș spune cuvântul cumpătat, ca tocmai autorul cărții, care a luat parte activă la toate, le-a văzut aievea cu ochii proprii, și și le-a înțipărit în miștea sa ageră așa cum e' au decurs.

Urmează apoi un adaos al editorului cărții, cu o amănunțită descriere a anilor

gătoare dovezi despre dragostea neîmărmurată ce o are poporul nostru către credința-răsăriteană atunci, când adevărurile ei să îmbrace în graiul dulce și plin de farmec al limbei sale românești. Această iubire de lege și limbă — exprimată atât de elocvent de apostolul gînilor Pavel — când zice, „că mai bine 5 cuvinte în limba proprie, ca să înțelegă toți, decât 10.000 de cuvinte în limbi străine“, i-a îndemnat pe toți să fie parte cu atîta sete și dor la înțaiia slujbă românească, oficiată de însuși arhipăstorul lor, asistat de cei mai înalți sfinți ai săi, precum și cu concursul cântăreților vestiți în întreg cuprinsul lucuit de credincioșii bisericii noastre.

Insufletea, ce s'a deslăntuit cu o elementară forță în sufletul tuturor, ne face să ni se pară și nouă — privind prin apa cristalină a lacrimilor de bucurie, ce ni-au podidit ochii — că acum — când ni-am ridicat acest Sion propriu — și însăși natura ia parte la praznicul nostru de bucurie, precum li s'au părut și vechilor Ovrei, eșii din mijlocul unui popor străin din Egipt, ca — atunci — când li-a ajutat Dumnezeu a-și face altar de închinare — după cuvântul figurat al psalmistului — „munții săltară ca berbeci, iară colinele ca miei“.

Astfel când toate fibrele internului nostru sânt pătrunse de forul mulțămirii sufletești, că ne-a învrednicit bunul Dumnezeu a ridica această preafrumoasă biserică într'un timp atât de scurt, cum abia am fi așteptat, și-a înzestrat și împodobi cu strălucirea, pe care — cunoscând greutatea începutului și modestia mijloacelor — abia am fi îndrăznit să visăm: — nu e mirare, că vedem cu ochii noștri sufletești în fiecare cărămidă, ce încheagă zidurile acestei sf. clădiri, un simbol al încheagării tuturor credincioșilor noștri din eparhie într'un gând și-o făptuire, pentru că din toate părțile au contribuit la zidirea ei: — că vedem în ornamentica originală, ce-o decorează, un îndemn de-a ține cu sfințenie la toate câte formează cuintesența ființei noastre. Iar sfinții ale căror învățături ni-le reîmpresentează pictura ei, ne sfătuiesc, ca buna înțelegere ce a domnit în sinul puținilor fruntași din această parohie, nouă atât în decursul pregătirilor cât și a lucrărilor, ca zelul de care au fost animați, ca interesul ce l-au știut deștepta în toate cercurile pentru cauza lor cu adevărat importantă și ca mai ales frumosul spirit de jertfă și de ajutorare, care ne-a îndemnat pe toți din toate părțile să le sărim în ajutor cu sume mari și mici, ca astfel fără multă zăbavă să isprăvim acest așezământ, de care avem atât de arzătoare lipsă: — să le ținem pururea în vedere ca nobile exemple de urmat de către o trebuință bisericăscă, culturală și de folos obștească ne cere sprijinul. Și atunci putem fi siguri, că instituțiile, ce le vom proiecta și plănui, vor eși ca din pământ mai iute de cum vom gândi, ca și această frumoasă biserică, care ne sugerează aceste nobile îndemnuri.

Deci adanc mișcat de iubirea fiească, ce ni-au arătat-o miile de credincioși din acest prilej, și de toate cele văzute aici, mulțumesc înainte bunului Dumnezeu, care ne-a ajutat a ridica această biserică, înădîrind din nou adevărul din cuvintele psalmistului, când zice „Domnul este scutul celor săraci“ (Ps. IX. 10). Să-i mulțumim, că ne-a învrednicit de această zi de rară insufletea și nemărginită bucurie, în care nu numai am deschis larg plămânii credincioșilor noștri români din oraș, dându-le puțină a răsufla de aci înainte liberi și a înviora astfel cu ozonul atmosferei din propria lor biserică întreg organismul parohiei, ci am pus cu toții prin această biserică și o temelie puternică pentru dezvoltarea în viitor a ortodoxismului român din aceste părți estreme, și pentru formarea unui centru, de unde sperăm, că va porni acel vânt favorabil, care va sufla spuza de pe conștiința tuturor fiilor încă înstrăinați, reaprinzându-le focul dragostei către biserică românească și așezămintele ei.

Asemenea mă simțesc îndatorat a scoate la iveală cu satisfacția conducătorului, care are muncitori bravi și isteți, zelul și hărnicia organelor noastre parohiale din acest loc, a membrilor din comitet și-a epitropiei și mai ales vrednicia fruntașilor, dintre cari cei mai alesi sânt protopopul tractului și acum și paroh al nou sfințitei biserici, Traian Oprea și directorul dela „Luceafărul“ Dr. Tepeeneagu. Acestora le revine partea leului din munca prestată și ostenelele făcute în jurul acestei clădiri.

Sant abia câțiva ani, când n'aveam nici un ban pentru realizarea ideii de-a ne zidi o biserică proprie în acest oraș.

Dar, iubii ascultători, care inteligent român n'a întâlnit în cei din urmă 3 ani de atâteaori și pretutindenea figura simpatică a protopopului Oprea. De călătoreai la sinod ori congres, de te întorceai dela adunarea generală a unei societăți culturale, de plecai la băi sau de veneai din străinătate, îl aflai într'un cupeu de-al trenului. După cuvenitele cuvinte de introducere, îl

vedeai scoțind din geantă sau buzunare un arhiv întreg de scrisori: petiții, documente, planuri și devize, dară mai presus de toate scoțea din inima-i plină de însuflețire pentru o cauză nobilă o serie respectabilă de neresturnabile argumente despre importanța și absolută necesitate a acestei sf. zidiri. Graiul său convingător a avut, ca și iarba fierălor, puterea magică de-a deschide larg punga tuturor. Nimeni n'a putut rezista. Toți au dat și am dat; iară rezultatul neașteptat ni-l prezintă această biserică, care ca stil, ca ornamentație românească și înzestrare ocupă loc între cele mai frumoase și succese din bisericile mitropoliei întregi.

Iată ce poate o voință tare, o stăruință neobosită și zelul apostolic, izvorât din dorința de-a nu trăi înzădărl!

Laudă lui și conlucrătorului Dr. Tepeeneag, dela cari biserica mai așteaptă însămnate servicii, precum și tuturor, cari s'au ostenit în scopul acesta; iară dăruitorilor de faț și de pretutindenea mulțumite Noastre, însoțite de rugăciunea către Dumnezeu, ca să le dea sănătate și mult bine și să le umele jînițele de tot belșugul, ca și pe viitor să-și deschidă inima și punga la giasul de cerere al celor dornici de progres, dară lipsiți de mijloacele de-a ne crea fără întârzieri prea mari toate instituțiile, a căror lipsă o simțim. Răspata aște-o în convingerea, că întărindu-ne pe noi, s'au întărit pe ei înșiși.

Iubiților Credincioși!

Este știut, că nici o despărțire nu se poate fără oarecare supărare. Formarea parohiei speciale române a produs la în Cristos frații noștri Sarbi oarecare susceptibilități, cari — durere — au devenit acute cu ocazia unor înmormântări de credincioși de-ai noștri.

Ceie însă din ambele părți judecă cu creștină și frățască dragoste acest fapt, trebuie să regrete orice ciocnire, căci — după ce canonul 34 apostolească cere, ca biserică fiecărei națiuni să fie condusă de un mitropolit propriu de acelaș neam, și după ce înaintași preavrednici ni-au exonerat dela legislația țării și Maiestatea Sa Regele reînviind vechea mitropolie Națională ortodoxă române, — era lucrul cel mai firesc, ca toți Românii răsăriteni să se alipească de biserică acestei mitropolii proprii, mai ales, că precum la Sarbi din patrie, așa și la noi Românii, cari trăim în și prin biserică, interesele naționale sânt strâns unite de cele bisericăști, și deci conștiința lor națională trezită numai în sânul bisericii lor proprii găsea deplină liniște și mângăiere sufletească.

Această dorință și tendință, fie și a Romanilor celor mai răzleți de pe teritoriul patriei, nu poate fi supăratore pentru nimeni, deci nici pentru frații Sarbi, ierarhiei cărora ne-au supus trista intoleranță din trecut, vitregă mai ales pentru ortodoxismul român.

Când deci — în măsură, în care conștiința națională a Romanilor, încă nedespărțită reclamá trecerea lor în jurisdicțiunea episcopului român — ne întemeiem câte-o vatră proprie, îi asigurăm pe în Cristos frații Sarbi, că n'avem nici o tendință agresivă și deci nu dăm anză la nici o nemulțumire întemeiată.

Noi nu râvnim nici la sufletele altora, nici la avere străină, ci — după vorba lui Eminescu — noi ne apărăm „sărăcia și nevoile și neamul“.

Deci — de către fiii neamului întâmpină greutăți în asemenea năzuințe nobile, ca episcop român trebuie să exclamă cu poetul german Schiller:

„Raum für alle hat die Erde,
„Verfolgt nicht mehr meine Heerde!“

Relațiunea dintre noi și Sarbi ne reamintește incidentul dintre vechii Israeliteni și seminția lui Ruben și Gad și jumătate din seminția lui Manase. Cei dintai s'au așezat în Canaan; iară celelalte 3 seminții au plecat către Iordan, spre pământul Galaad, pe care aveau să-l stăpânească, „după cuvântul lui Iehova prin Moisi“ (Isus Navi XX. 9). Și când au ajuns la țărnișele Iordanului, — gândindu-se la Iehova — și-au zidit lângă rău un altar mare, propriu. Auzind aceasta Israelitenii s'au aprins și era să-i atace; dară — sfătindu-se asupra lucrului — au esmis 10 soli în frunte cu preotul Fineas. Aceștia — sosind în pământul Galaad și trăgând la răspundere pe fiii lui Ruben și Gad — asupra afirmativului „păcat făcut împotriva lui Iehova“ (v. 16) de-a-și ridica altar propriu — au primit ca răspuns, că e „departe de ei gândul... să se abată dela Iehova prin zidirea unui altar“ (v. 29) propriu; dară de aceea și-au făcut loc de închinare — afară de cel al Israelitenilor, ca nu cumva fiilor și urmașilor lor să le facă fiii Israelitenilor imputare, că vină se închina la altarul lor și astfel — nemergând bucurios acolo, unde primesc imputări — „să înceteze a se teme de Iehova“ (v. 25), a-decă să slăbească în credința părinților lor.

Preotul Fineas și solii fruntași au rămas mulțumiți și — spuiind acasă starea lucrului — Israelitenii „nu mai insistau să meargă cu rășpoi în contra lor“ (v. 33).

Prezența într noi a marelui preot al coreligionarilor Sarbi, a Preasfințitului Episcop Gavril Zmeianovici al Varșetului, carele — pătruns de curată dragoste creștinăscă și frățască întru Cristos, a asistat la serbările noastre — este cea mai grăitoare dovadă, că arhipăstorul eparhiei sârbești este călăuzit de duhul tolerant al dreptei judecăți.

Din dragostea și țărnia, cu care ne alipim noi și fiii seminției noastre de altarul propriu, se va fi convins, că năzuințele noastre n'au o nuanță agresivă, ci urmăresc exclusiv scopul măret și creștinesc de-a da fiilor neamului nostru puțină a se închina și ruga pentru mântuirea sufletului în biserică lor în liniștea și mulțumirea, ce i le ofere altarul propriu, întărind astfel legătura dintre biserică și credincioși și păstrând în aceeaș curățenie credința răsăriteană comună.

*

Mulțumind în Cristos fratelui Gavril pentru cinstea, ce ne-o face prin prezența sa, folosese totodată această ocazie, — când pentru întâia dată slujesc în acest și pentru noi istoric centru — ca în calitate de ierarh român să exprim mulțumita și recunoștința bisericii noastre pentru binele, ce ni l-au făcut nouă și bisericii mulți înalți arhipăstori ai Sarbilor în timpul celor mai triste epoce din viața bisericii ortodoxe române, mai ales în veacul XVIII, când am fost lăsați pe largul mării înviorate ca o corabie fără cârmaci, fără păstori și episcopi. „Bătuți“, luați ni-au fost păstorii și — dacă turma părăsită nu ni s'a risipit — pelangă conservatismul ce caracterizează poporul român și alipirea lui de legea sa — meritul revine în mare măsură acelor arhieriei sârbi, cari mai ales în părțile ardene, unde am fost mai atacați, au desvoltat întru salvarea ortodoxismului o neobosită misiune apostolică.

1. Atât călugărul Visarion cât și popa Șofronie dela Cioara, cari în veacul XVIII, cu atata succes au mărșălit și întărit turma răzlețită, au fost ajutamați efectiv, cel dintai de mitropolitul sârbesc Ioanovic Șacabent, al doilea de vestitul Popa Nenadovici.

2. Administratorii sârbești ai eparhiei ardene Dionisie Novacovici Ioan Gheorghevi și Șofronie Chirilovici și-au dat toată silința a restaura încetiva starea desolată și deplorabilă a eparhiei.

3. Iară episcopii Ghedeon Nichitici și Gherasim Adamovici au îmbunătățit soarta acestei biserici și situațiunea socială și chiar politică a credincioșilor ei. Îndeosebi amintirea episcopului Adamovici ni se înfățișază în colorii foarte simpatice atât pentru zelul său apostolesc, cât și pentru luptă purtată împreună cu episcopul Bob în favoarea poporului român. Urmele acestor stăruințe ni se păstrează nu numai în cunoscutul „Supplex I bellus Valachorum“ dela 1791, ci și în alte 2 memorande ale lui dela 1792, de curând publicate. În unul din acestea spune Adamovici că — „deși nu e Român, ci de alt neam (ex altera gente natus) — totuși s'a simțit îndemnat să intre în luptă pentru această națiune, fiind convins că nu e intențiunea Maj. Sale, ca soarta cea tristă a acestei națiuni să se perpetueze („non est intentio Majestatis Vestrae Sacratissimae, ut huius nationis tristitia fata perpetuentur“).

Correspondența sa, publicată în anii din urmă din arhivul dela Carloviț²⁾, ne descoperă și stăruința mitropolitului sârbesc Ștefan Stratimirovici (1790—1837) către Adamovici de-a lucra pentru biserică și poporul român. Astfel îi scrie (Viena la 13 Martie 1791): „Precum mă bucur, că P. S. V. Vă îngrijiiți pentru bunăstarea clerului și a poporului de acolo... rog ca și mai departe să stăruieți pentru lucrurile acestea mai ales în vreme de acum, când putem aștepta un bine...“; iar altădată (Carloviț 21 Iunie 1791): „Dă Doamne, ca sfârșitul dorit să răspundă dorințelor și rugămintelor îndreptățite ale sârmanului popor și cler de acolo, ceea ce fără îndoială se poate spera, având în vedere inima cea mai iubitoare de dreptate a noului monarh și înclinarea locurilor prea înalte“.

4. Acest mitropolit, precum și următorul său Ștefan Stancovici (1837—1842), merită o evlavioasă pomenire și din partea noastră, căci în școala lor s'a format eliberatorul nostru Șaguna, carele a studiat și trăit ca tinăr în acest oraș și al cărui suflet nemuritor desigur tresaltă de bucurie în această zi a înălțării Domnului, când în acest centru începe a falăi biruitor steagul, pe care însuși l-a desfășurat.

5. Deasemenea se cuvine oarecare recunoștință și mitropolitului Ioan Raiacici (1842—1861), care a făcut bisericii române, poate fără voia lui, cel mai mare bine po-

¹ Vezi Dr. Ioan Lupas (proto-popul Săliștei): „Misiunea episcopilor G. Adamovici și Ioan Bob la curtea din Viena în 1792“. Sibiu 1912 pag. 36 și 38.

² Vezi „Revista teologică“ din Sibiu Nr. 14—18 din 1911, pag. 400—423, de Dr. S. Dragomir.

sibil. Era vorba, ca Șaguna să ajungă episcop la Neoplanta, dară Raiacici s'a împotrivit zicând: „Pe Șaguna vreau să-l păstrez pentru dieceza Ardealului, căci episcopul Vasile Mogea de acolo e bătrân și dieceza aceea va deveni curând vacantă“. De mergea Șaguna la Neoplanta, poate rămânea acolo și de noi ce s'ar fi ales? Ne înfioarează și gândul de-a nu fi avut pe Marele Andrei.

Cunoscute sânt și vredniciile multor episcopi dela Arad pentru biserică română din acele părți.

În schimb și noi Românii am contribuit mult la întărirea bisericii sârbești. Le-am dat episcopi luminați, cari au muncit pentru binele bisericii sârbești; le-am crescut chiar pe un fel de George Lazar, pe călugărul dascăl, mai târziu ministru, Dosoftei Obradovici († 1811), care a fost „creatorul literaturii sârbești noi și organizatorul culturii sârbești“. Acesta însuși ne spune, că — născut în Banat — și-a făcut înțaiia cultură din cărți bisericăști scrise în limba românească²⁾, iar episcopul Leon Giuca al Romanului (mai târziu mitropolit al Moldovei) i-a fost „cel mai mare binefăcător“.

Așa trebuie să se ajutoreze frații în Cristos. Ar fi de dorit, că acest simț de sprijin reciproc întru apărarea credinței comune să reînvie; căci creștinii sântem și astfel noi înșine mărturisim învățăturile lui Cristos de a ne iubi nu numai frații, coreligionarii, ci și pe dușmanii.

*

În fine Vouă, iubiților poporeni din acest oraș, vă încredințez această nouă și strălucitoare biserică, cu îndatorirea ca voi — biserică cea adevărată a lui Cristos, biserică cea vie — să o întreceți în strălucire prin curățenia credinței și a vieții voastre individuale, familiare și obștești și prin cultivarea tuturor virtuților propoveduite de religia noastră răsăriteană, alipindu-vă de ea cu dragostea și încrederea, cu care copilul se alipește de sânul mamei sale și iubind nu numai strălucirea și podoabele ei, ci și strictetea poruncilor ce ni-le dă spre binele nostru vremelnic și mai ales spre mântuirea vecinică a sufletelor noastre.

Fii mulțumitori Domnitorului Rege și marilor bărbați de stat, cari ni-au împlinit cererea de-a avea mitropolie și organizație bisericăscă proprie, prin susținerea și întărirea tradițiunei noastre loialități către tron și prin credință către iubita patrie, ale cărei sentințe probate au fost aici, la marginile țării, și strămoșii voștri.

Cultivați bunul început, aduceți la sâmul bisericii toate oile cele pierdute și răzlețe și mai ales voi — cei puțini de azi — „creșteți și vă înmulțiți“, că — dacă noi — generația de azi — V'am dat această frumoasă biserică și am pus această puternică temelie, fiii și nepoții voștri — înmulțiți la număr și întăriți la putere — să poată spori moștenirea, înființând multe așezăminte pentru înaintarea noastră și prin noi și pentru întărirea patriei.

Iar — ca bunele noastre gânduri să se poată întrupa, implor ajutorul celui de sus și — binecuvântându-vă — îl rog să trimită asupra voastră și a urmașilor voștri toate darurile sale cele bogate, căci prin această biserică și prin toate așezămintele noastre Lui voim să-i slugim, acum și pururea și'n vecii vecilor. Amin.

*

Notă. Părțile referitoare la biserică sârbească din cuvântarea P. S. Sale, Episcopului Miron au fost rostite în biserică catedrală sârbească din Varșet, unde P. S. Sa a fost condus de clerul bisericii sârbești și bineventat cu un Ahieru al bisericii pravoslavnice.

Știri triste și dureroase.

Dintr-o comună fruntașă, mare românească, ne vine un glas de durere și tânguire, glas, care ne place a crede, că e cam esagerat, pentru că dacă ar sta lucrurile cu adevărat și întru toate așa cum le aflăm descrise într-o scrisoare particulară, ar trebui se desperăm și se deplângem soarta poporului nostru, părăsit și de aceia, cari datorinți au să-i dea învățături și să-l îndrume pe calea, care duce la bunăstare și cultură.

Numele comunei îl lăsam de astădată neatinat, crezând că-l vor ști aceia, pe cari îi privește, și ne mărginim numai la reasumarea în următoarele a tânguirii bunului Român din acel sat, care le-a pus pe hârtie așa cum s'a putut din partea lui.

Preoții din acea comună în loc să predice și să dea învățături poporului, în toamna și în eara trecută i-au dat de știre de mai multeori în biserică, că pădurile comune sunt în primejdie, deci să caute fiecare proprietar de pădure să-și vândă din vreme dreptul de proprietate, pentru că dacă

¹ Vezi „Srpski Kupijevni Glasnik“. Martie 1911.

² „Cazania“, „Viețile Sfinților“. Carte sau lumina ca dreptă dovadă din dogmele bis. Răsăritului asupra desghinării papistașilor, de Maxim Peloponiesianul (Znagor, 1699).

nu fac așa, pădurea să vinde la licitație. Oamenii au ascultat, și-au vândut drepturile, cumpărătorii le-au trecut în cartea funduară pe numele lor, au luat apoi pe pădure bani dela bancă, iar acum a provocat pe vânzători, să le dea îndărăt prețul de cumpărare, cu interese și cu spese, și să-și primească iarăși îndărăt drepturile asupra pădurii, acum, când pădurea e împovărată greu din partea lor!

Dacă ar fi, ca cu adevărat așa să stee lucrurile, atunci intervenția judecătorească se impune cu necesitate arzătoare, pentru că aceasta ar fi înșălătoare, săvârșită în contul poporului nepriceput și sedus. Și la astfel de fapte să dea mână de ajutor preoții? Parecă totuși nu ne vine să credem.

A doua tânguire a bunului Român e aceea, că în școala confesională din comuna sa nu se vede nici un spor, pentru că învățătorul nu-și bate capul cu instruirea tuturor elevilor, ci-și alege câte 4—5 dintre ei, pe cei mai buni, pe aceștia îi instruiază și pe aceștia îi ascultă la examene. Ceia-lți ies din școală fără învățatură.

Cu toate că și tânguirea aceasta ni-se pare a fi cam exagerată, am luat notiță și despre ea, pentru a atrage și pe calea aceasta atențiunea celor în drept asupra faptului, că cum se vede nu pretutindenea merg lucrurile așa cum ar trebui să meargă, și că prin urmare se impune luarea de măsuri grabnice de îndreptare.

Programa

examenelor publice la finea anului școlar 1912/13 în seminarul pedagogic teologic „Andreian” al arhidiecezei ortodoxe române transilvane.

Secțiunea teologică:

7 Iunie v. a. m.: Dreptul canonic, Noțiuni de drept și Contabilitatea (curs. III) prof. Dr. E. Roșca; d. a.: Encicl. și Metod. științ. teol. (curs. I) prof. Dr. S. Dragomir, Didactica (curs. II) profesorul Dr. P. Roșca.

8 Iunie: a. m.: Pastorală și Liturgică (curs. III) prof. Dr. A. Crăciunescu; d. a.: Isagogia (curs. I) prof. Dr. A. Crăciunescu, Limba și literatura română (curs. II) prof. Dr. S. Dragomir.

10 Iunie: a. m.: Dogmatica (curs. II) prof. Dr. N. Bălan; d. a.: Exegeza și Arheologia biblică (curs. I) prof. Dr. A. Crăciunescu.

11 Iunie: a. m.: Istoria bisericească (curs. I) prof. Dr. S. Dragomir, Pedagogia (curs. III) prof. Dr. P. Roșca; d. a.: Catihetica (curs. III) prof. Dr. N. Bălan, Limba și liter. rom. (curs. I) prof. Dr. V. Stan.

12 Iunie: a. m.: Morala (cursul II) prof. Dr. N. Bălan, Istoria pedagogiei (curs. II) prof. E. Todoran; d. a.: Exegeza (curs. II) prof. Dr. A. Crăciunescu, Economia (curs. III) prof. I. Oțoiu.

13 Iunie: a. m.: Istoria bisericească ort. rom. (curs. II) prof. Dr. S. Dragomir, Psihologia (cursul I) prof. E. Todoran; d. a.: Omiletica (curs. II și III) prof. Dr. A. Crăciunescu.

14 Iunie: a. m.: Apologetica (c. I) prof. Dr. N. Bălan, Limba și literatura română (curs. III) prof. Dr. V. Stan; d. a.: Cântări bisericești (curs. III) prof. I. Felea, Muzica vocală și instrumentală (curs. I, II și III) prof. T. Popovici.

15 Iunie: Conferență.

Examenele cu elevii din cursul I, II și III. pedagogic se vor ține în 10/23, 11/24 și 12/25 Iunie c. într-una cu examenele de calificare de curs.

Candidații admiși la depunerea examenelor de pe acestea cursuri în cale privată, se vor examina în rând cu elevii ordinari.

În 16 Iunie a. c. serviciu divin și încheierea festivă a anului școlar 1912/13.

Sibiu, 29 Maiu v. 1913.

Direcțiunea.

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători, „Pogorarea Duhului Sfânt”, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Mercuri la orele obicinuie.

Pentru fundațiunea ziaristilor. Epitropia administrativă a fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români exprimă sinceră mulțumire dnei și dlui Dr. Nicolae Iltu pentru darul de 50 cor. făcut ca rescumpărare a anunțurilor de logodnă respective de căsătorie.

În excursiune. Elevele școlii civile de fete a „Asociațiunii” au fost zilele trecute în excursiune de studii la Viena. Un raport amănunțit despre aceasta excursiune ne-a sosit la încheierea fetei. Îl vom aduce deci în numărul viitor.

Artiștii noștri la Brașov. Eri după amezai a plecat distinsa noastră cântăreață, doamna Veturia Triteanu, cu artiștii Mărcuș și Crișian, la Brașov, unde vor cânta în „Cavaleria rustică” și în „Săzătoarea” dlui Brediceanu, date acolo de corul dlui Dima.

Dela poștă. Oficiul poștal din loc, în urma unei dispozițiuni laudabile luată din partea direcțiunii din Cluj, va împărți, cu începere dela 16 Iunie n. c. ziarele de zi budapestane în fiecare zi în orele de dimineață prin factori poștali speciali.

Zeppelin la Viena. Conte Zeppelin și-a realizat în sfârșit ideea de a sbură la Viena. A plecat din Baden-Oos Luni la orele 5 și 30 minute dimineața și după o călătorie neîntreruptă de opt ore a sosit la Viena. Drumul pe care de balon este de 835 kilometri. Pe aerodromul dela Aspern, unde balonul Sachsen s'a coborât la orele 2 și jumătate, se adunase o masă uriașă de oameni, care a primit cu ovațiuni nesfârșite pe aeronautul din Germania. În ziua următoare contele Zeppelin, care a stat în hotelul Imperial ca oaspe al domnitorului, a fost primit în audiență la Schönbrunn. În castelul acesta s'a dat la ora 1 un dejun în onoarea contelui Zeppelin. Soveranul nostru și-a exprimat admirarea pentru calitățile excelente ale balonului Sachsen.

Mariu pe ruinele Cartaginei. După două mii de ani s'a întâmplat ca pe ruinele Cartaginei să șadă earăș un Mariu. Ruinele erau veritabile, adevă ramășițele vechiului oraș african întemeiat de fenicieni. Mariu însă era de astădată un actor francez, cu numele Fichel. O societate teatrală franceză a reprezentat adevă în teatrul antic dela Cartagina tragedia istorică scrisă de Mortier sub titlul Mariu invins. Într-una din scenele piesei, persoana care înfățișează pe Mariu, a șezut pe adevăratele ruine cartagineze, având în apropiere grădini, colinele și marea fără sfârșit. Trei mii de spectatori au asistat la reprezentația, care a produs un efect dintre cele mai sguduitoare.

Războiul neatârării României. Ni se serie din Orăștie, că la Rusalii, Duminecă în 15 Iunie n. și Luni în 16 Iunie n., se va reprezenta acolo, în sala cea mare a hotelului „Central” renumitul film cinematografic „Războiul neatârării României” purtat în anul 1877/78 contra Turcilor. În decursul desfășurării icoanelor vii va cânta muzica militară a reg. mentului de infanterie numărul 64.

Originea lui Columb. Toate lexicoanele spun, că ilustrul navigator și descoperitor al Americii, Cristofor Columb, este italian de naștere. Acum a apărut pe neașteptate o carte spaniolă scrisă de Arribas, care voește să dovedească pe temeiul unor documente nouă, că genovezul Columb este evreu spaniol de origine.

Fumatul și femeile. În orașele europene mai mari femeile se obișnuiesc tot mai mult cu fumatul. Astăzi o femeie „chic” își scoate tabachiera, chibritele și își aprinde țigara într-un restaurant ca și acasă. Senzația cea mai mare o produce acum o actriță tineră, care în loc de țigară trage din ciubuc. Țiganele noastre cunosc de mult această nobilă pasiune.

Expoziție pe vapor. Compania generală transatlantică a instalat o expoziție pe unul din vapoarele sale, care face drumul dela Havre la Newyork. Cei mai distinși sculptori și pictori și-au trimis lucrările, și astfel s'a format o colecție de obiecte artistice dintre cele mai minunate. Pasagerii, cari fac călătoria lungă peste ocean, având la îndemână expoziția, nu vor avea timp să se plictisească.

Expediție științifică. Din Roma se a-nunță, că Dr. Filippi pregătește o mare expediție științifică în Himalaia de est, mai ales pentru explorarea Turchestanului chinezesc. La expediție participă 11 persoane, care vor pleca la mijlocul lui Iulie din portul dela Genua. Scopul este a se ocupa cu studii meteorologice, topografice și de geografie. Atât guvernul italian cât și guvernul indic sprijinesc cu ajutoare însemnate expediția dela Roma.

Radiu. În ținutul Fergana din Turchestan s'au descoperit izvoare bogate în radiu. Sase grame de radiu s'au trimis la Petersburg. Este vorba de valori în preț de milioane. Dacă știrea se adevărește, Rusia va deveni țara cea mai bogată în producerea de radiu.

Presa în Persia. Un cunosător al raporturilor persiene, profesorul englez Browne, a ținut o prelegere despre ziaristica din Persia, care în anii din urmă a luat un avânt de necrezut. În 1907 numai în orașul Teheran se tipăreau 150 de gazete; pe când la mijlocul veacului trecut acelaș oraș n'avea decât un singur ziar. Răspândirea lui se făcea pe o cale cu adevărat orientală: la porunca șahului ziarul se trimitea fiecărui funcționar, ear abonamentul se re-ținea din salariu. Numele ziarelor apărute de atunci promiteau foarte mult, ca bună oară: „Cultura, Legea, Viața” și altele; dar unul singur, Gândirea, a izbutit să se susție cu ajutor rusesc. Profesorul Browne a arătat și câteva foi umoristice persiene, și publicul a constatat cu surprindere că ilustrațiile sunt excelente.

Spălarea bancnotelor. Directorul tipografiei, unde se tipăresc bancnotele americane, dl I. Ralph, a venit la ideea să spele din când în când bancnotele aflătoare în circulație, și astfel să le desinfecteze. O mașină de spălat, construită în acest scop, s'a și instalat în Washington. În cercuri medicale se așteaptă mult bine, din punct de vedere igienic, dela învoirea lui Ralph, având în vedere că bancnotele trec prin sute și sute de mâni, ear prin aceasta firește se fac murdare și pline de microbi. Procedura de curățire a banilor de hârtie este extraordinar de însemnată pentru sănătatea publică, și negreșit merită să fie introdusă și în alte țări.

Sfințire de biserică. Comitetul parohiei ortodoxe române din comuna Săsciori, protopresbiteratul Sebeșului-săseș, invită publicul la actul sfințirii bisericii parohiale reînnoite și la festivitățile împreunate cu acest act, cari vor avea loc Luni, a 2-a zi de Rusalii (3/16 Iunie 1913), după următorul program: I. La 9 ore dimineața: Sfințirea bisericii. La liturgie va cânta un cor din seminarul „Andreian” din Sibiu, sub conducerea profesorului T. Popovici. II. La 1 oră d. a.: Prânz comun în pavilionul domnului N. Răchițan. Taxa e 3 cor. de persoană. III. Seara la 8 ore: Concert, dat de corul seminarului și Teatru, jucat de tinerimea din Săsciori. IV. Petrecere cu joc. Taxa de intrare la concert și teatru e cor. 1-50 de persoană, și cor. 3 de familie.

Clubul român din Viena va aranja o serbare împreună cu concert și teatru întru comemorarea aniversării X. dela înființarea sa Sămbătă în 14 Iunie n. 1913 în sala restaurantului V. Schlossgasse 5. Începutul la ora 8 1/2 seara.

Petrecere în Blaj. Tinerii industriași români d.n Blaj vor da o Petrecere de vară Luni în 16 Iunie n. a doua zi de Rusalie la orele 4 p. m. în „Grădina Veza”. În pauză vor avea loc focuri de artificii. Venitul petrecerii este pentru sporierea fondului „Soc. meseriașilor din Blaj”. Suprasolviri se primesc cu mulțămă și se chitează prin ziare.

Teatru român în Sibiu. După cele 4 celebre reprezentațiuni de operă, ale „Reuniunii române de muzică din Sibiu”, din zilele trecute, cari cinstă au făcut clasei inteligenței noastre, vestim și acum cu plăcere, că clasa meseriașilor noștri sibieni se pregătește și ea cu o reprezentație teatrală ce să va da Duminecă după S. Rosalii, la 9/22 Iunie c. în teatrul orașenesc. Comedia, ce să va juca, e proprie a stărnii voie bună până și în cei mai puțin veseli dela fire, ear șezătoarea va fi o copie fidelă a șezătorilor sătenești cu toate plăcerile și farmecile lor. Atât la comedie, cât și la șezătoare, sunt angajate, în număr mare, dame și bărbați, cele mai probate puteri ale Reuniunii meseriașilor. Cum reuniunea meseriașilor, din venitele ei, a ajutat și ajută aci pe cei năpuștiți prin foc sau prin potopuri, aci pe săracii noștri la diferite prilejuri, nu ne îndoiim, că va fi sprijinită și acum de cei buni ai noștri din Sibiu și din împrejurime. Detalii prin placate.

Mulțămă.

În durerea inimei, în care mă găsesc din cauza trecerii din viață la cele eterne a scumpei și neuitatei mele soții, preoteasa M. Popa-Grama, aduc cele mai vii mulțămiri numărătorilor prietini și cunoscuți, cari ne-au adresat mângăieri și condolețe în momentele de grea încercare. — Mulțămesc totodată și stimaților domni și doamne, cari din dragoste creștinească au petrecut la cele eterne pe scumpa noastră defunctă. Iulnică familie.

Dela școala civilă de fete.

Programă

pentru examenele publice dela școala civilă de fete a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” la finea anului 1912/1913.

Sămbătă în 21 Iunie st. n., dela 8—11 ore a. m. Religia, toate clasele.

Dela 11—12 ore a. m. Limba franceză, toate elevele.

Luni în 23 Iunie, dela 9—11 ore a. m. Clasa III-a din studiile: Limba română și Limba maghiară.

Dela 3—5 ore d. a. Clasa I din studiile: Geografie și Aritmetică—Geometrie.

Marți în 24 Iunie, dela 9—11 ore a. m. Clasa IV-a din studiile: Limba maghiară și Fizică.

Dela 3—5 ore d. a. Clasa II-a din studiile: Limba maghiară și Limba germană.

Mercuri în 25 Iunie, dela 9—11 ore a. m. muzica vocală și instrumentală (pian, violină), toate elevele.

Sămbătă în 28 Iunie, dela 11—12 ore a. m. Încheierea solemnă a anului școlar și distribuția atestatelor.

Lucrurile de mână, de caligrafie și desemn, sunt expuse în decursul examenelor într-una din salele institutului.

Direcțiunea.

Școalele medii gr. or. rom. din Brașov (Brassó).

Programa examenelor

la finea anului școlar 1912—13.

A) Examenul oral de maturitate la gimnaziu se va ține în zilele de 4/17—8/21 Iunie în sala festivă a școlii.

B) Examenele private (particulare) se vor ține în zilele de 10/23 până 15/28 Iunie, — având școlarii privațiști să se prezinte în cancelaria direcțiunii gimnaziale Luni în 10/23 Iunie la 8 ore dimi.

C) Examenul public de gimnastică se va ține în curtea de gimnastică (intrarea din strada băilor de aburi) Duminecă în 9/22 Iunie la 5 ore p. m., în caz de timp nefavorabil, în ziua următoare.

D) Examenele publice de încheiere se vor ține Joi și Vineri în 27 și 28 Iunie v. (10 și 11 Iulie n.) după următorul program:

I. La gimnaziu.

Joi în 27 Iunie v.

Ora:	Clasa:	Obiectul:	Profesorul:
7 1/2—8	VII.	Elina	V. Neguț
8—8 1/2		Fizica	T. L. Blaga
8 1/2—9	VI.	Latina	I. Petrovici
9—9 1/2		Româna	Ax. Banciu
9 1/2—10	V.	Maghiara	Dr. I. Bunea
10—10 1/2		Istoria natur.	D. Lupan
10 1/2—11	IV.	Germana	Dr. Al. Bogdan
11—11 1/2		Matematica	T. L. Blaga
11 1/2—12		(Declamațiune)	
2 1/2—3	III.	Latina	V. Neguț
3—3 1/2		Istoria	Dr. Iosif Blaga
3 1/2—4	II.	Maghiara	Ax. Banciu
4—4 1/2		Geografia	D. Lupan
4 1/2—5	I.	Religia	Dr. Nic. Stinghe
5—5 1/2		Ist. natur.	D. Lupan

II. La școala reală.

Vineri în 28 Iunie v.

Ora:	Clasa:	Obiectul:	Profesorul:
7 1/2—8	IV.	Religia	Dr. St. Stinghe
8—8 1/2		Româna	Dr. C. Lăcea
8 1/2—9	III.	Istoria	G. Vătășan
9—9 1/2		Fizica	V. Micula
9 1/2—10	II.	Maghiara	N. Bogdan
10—10 1/2		Geometria	P. Percea
10 1/2—11	I.	Geografia	S. Oprean
11—11 1/2		Aritmetica	V. Micula

E) Înch. ierea solemnă a anului școlar se va face Sămbătă în 29 Iunie v. (ziua Sfinților apostoli Petru și Pavel) în sala festivă la orele 11, după ce școalele vor fi asistat în corpore la serviciul divin în biserică Sf. Nicolae din Scheiu.

După încheierea festivă a anului școlar se vor distribui între școlari (prin D-nii profesori de clasă în localele de clasă) testimoniile și anuarul școlii.

Participarea la examene și la încheierea anului este obligatorie pentru toți școlarii. Absenții nu vor primi testimoniu și anuar și vor fi deosebit pedepsiți.

Brașov (Brassó), în 25 Maiu v. 1913.

Direcțiunea
școalelor medii gr. or. române.

Nr. 296/1913.

(124) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II a **Mermezeu-Văleni**, în sensul ordinului consistorial Nr. 5568 Bis. dela 7 Maiu a. e., se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă (întregire maximală).

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul des. his, iar concurenții — cu știrea subscrisului — să se prezinte în comună pentru a face cunoștință.

Geo agiu-Algyógy, 17/30 Maiu 1913.
Oficiul protopresbiterial greco-oriental român.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 65/1913 par.

(123) 3-3

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de Prea Veneratul Consistor arhidieceșan sub nr. 6087/1913 școl prin aceasta publicăm licitațiune minuendă pentru edificarea școlii gr. or. românu din **Loamnăș** (Ladamos), tractul Sibiu.

Licitațiunea se va ținea în **2/15 Iunie 1913** la 2 oare p. m. în școala gr. or. românu din Loamnăș.

Comuna bisericească va da zilele de lucru nășpui, prundișul necesar, apă, precum și toate transporturile dela gara din Loamnăș până la locul de zidire.

Prețul strigării e satorit la 9250 cor., iar licitanții vor depune ca vadiu 930 cor. în bani gata

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Comitetul parohial ca „senat școlar” își rezervă dreptul de a alege pe acela dintre minus oferenti, pe care-l va afla mai bun.

Loamnăș, la 21 Ma'u v. 1913.

Nicoia Dorca
par. prez. comit. par.

Vasilie Crețu
notar comit. par.

Săpunul Steckenpferd din lapte de crin

de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe
rămâne și va fi neîntrecut în efectul său contra linitelor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumseții și pielei, ce prin scrisorile de mulțumită zilnic intrate necondiționat se confirmă, a 80 de bani bucata se află în farmacia, drogherii și parfumerii etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame, în tuburi a 70 fil. se află pretutindeni. (48) 15-40

Favoritul mijloc de înfrumșetare a damelor din elită este

CREMA-MARGIT a lui Földes.

Această pomadă de obraz o folosește în toată lumea multe milioane de dame, fiind pe baza cercetărilor științifice cel mai nou produs de cremă pentru obraz, și după afirmarea renumiților chemici e cel mai bun și nestricăcios mijloc pentru înfrumșetarea și rafinarea obrazilor, cu cel mai rapid și sigur efect.

În restimp de vre-o câteva zile dispar toate creșele, linitile, petele de fect și toate spuzele. b) (91) 3-7

Crema Margit a lui Földes

înfrumșetează nu numai obrazii, ci îi îngrijește și scutește de toate influențele anotimpului, a soarelui și a vântului.

Contra imitațiunilor se Vă feriți! — Se află în toată lumea. Un borcănel costă 1 și 2 cor. Săpun Margit 70 fil. Pudră Margit cor. 120.

Expedițiuni poștale prin producătorul:

Coloman de Földes,
farmacist în ARAD

Se află în Sibiu la: Carl Frisch, Fabricius Guido, Meltzer Gusztáv, Meltzer Parfumerie, I. C. Molnár, Morscher Károly drog., Müller Károly drog., Pischl Károly. În Agnita: Wilhelm Frühlich. În Sibiușoara: A. W. Lingner. În Mediaș: Ubert József.

De vânzare.

La administrația acestei foi sunt depuse spre vânzare trei colecții ale „Luceafărului”, nelegate, de pe anii 1910, 1911 și 1912, ediție simplă, cu prețul de 35 coroane. La cerere să vinde și de pe câte un an, numai cu 12 coroane.

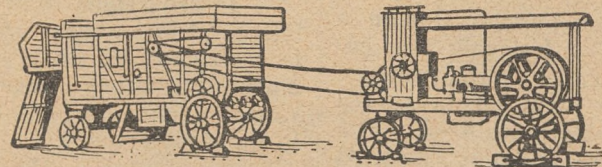
De închiriat un

local de prăvălie

cu două odăi de locuit, culină și magazin, pivniță etc. în strada sării — Salzgasse Nr. 23. (121) 3-3

„AGRICOLA”, întreprindere de mașini agricole și motoare BUDAPEST, V. Kőrall-utca 9.

Cee bune și ieftin!

Cee bune și ieftin!

Motoare de oleu brut originale *suediene* și originale *Diesel* pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. **Locomobile** de benzîn și oleu brut pentru garnituri de treierat, cari funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor

Se află pururea în depozit.

Prețuri moderate. Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. Catalog de prețuri și deslășuri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco. 6-12

Correspondență românească.

Mare ocaziune de Sfintele Rusalii

la

Vasilie Ban,

mare magazin de ghete la „Cisma mare roșie”

SIBIU strada Ocnei (Burgergasse) Nr. 7 **SIBIU**

și

filiala „Emir”, strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 16

cu prețuri ieftine.

Prețurile:

Ghete de copii Chevreux și Box ori Kalv, Nr. 20-25	= K 3-4
Ghete de copii	„ 26-28 = 4-5
Ghete de copii	„ 29-34 = 5-7
Ghete de băieți	„ 35-39 = 7-9
Ghete jum. p. dame	„ 4-14
Ghete înalte p. dame	„ 8-14
Ghete de lucru p. bărbați, exec. dur. de Kalv ori wicks	„ 7-
Ghete cu țug ori șirete p. bărbați în Chevreux ori box	„ 9-50
Ghete cu nasturi ori Ideal p. bărb.	„ 10-
Ghete de ale lui Kobrak	„ 14-
Ghete Oslaria	„ 12-
Ghete americane	„ 13-
Ghete veritabile americane, cu șirete ori nasturi	„ 16-
Ghete de piele de Antilope p. bărb. în toa'e colorile	„ 20-

Mare asortiment în

ghete de vară sure din piele de cerb cu șireturi întregi și jumătăți pentru dame, bărbați și copii cu pețurile cumpărării de cor. 5-50, 7-50, 9-50 și 12-50.

Principiul meu e: câștig puțin — și învățare mare! În zile de sărbătoare și Duminicile am înainte de amiază până la 10 oare deschis. (89) 18-

Vila Cosma Calimănești

situată aproape de sursa „Căciulata”, renumită pentru: afecțiuni artrice, reumatism morburi de rinichi, etc. etc.

Din orice parte a Vilei vederi splendide spre munți, valea Oltului, Cozea.

Climă domoală și constantă; lipsită de curenți, de praf și de umezeală; foarte acomodată ca loc climateric.

Vila nouă înzestrată cu tot confortul modern. Majoritatea camerelor cu terasă, parchet și lumină electrică. Conduc de apă în fiecare cameră; băi calde și dușuri.

Camere pentru turiști.

Masa numai table d'hote. Se ține în special samă de regimul necesar pentru cura de apă de Căciulata. Se prepară tot cu unt proaspăt.

[43] 6-6

Informații se pot primi dela:

Administrația Vila Cosma, Calimănești.

Requisite de scris se pot procura dela **Librăria arhidieceșană**

REVERENZI!

Premiat:

Expoziția internațională de modă, Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

La „Croitoria Universală” I. PETRĂSCU

Sibiu, strada Căsnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stoffe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. — Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate. (90) 8-

Spriginiți industria română.

Premiat:

Expoziția universală d'n Roma 1911: Grand premiu și med. de aur.